

Konsepti kansalaisten Lakivahti-palvelusta

Sitran konsepti digitaalisesta lainsäädäntöprosessin seuranta- ja osallistumispalvelusta kansalaisille.

Sisällysluettelo

	Sivut
Sisällysluettelo	2
Taustaa	3-4
Ryhmähaastattelujen kuvaus	5-7
Ryhmähaastattelujen tulokset	8-23
Tärkeimmät tulkinnot havainnoista	24-30
Haastatteluissa nousseita toiveita palvelulle	31-37
Osallistumis- ja seurantapalvelun konsepti	38-43
Konseptin validointi	44-47
Konseptin kuvaus	48-61
Suosituksia jatkoon	62-70

Konseptin taustasta 1/2

- Sitran Uudistuva päätöksenteko -projekti on selvittänyt kansalaisten osallistumismahdollisuuksia lainsäädäntöprosessissa. Tässä dokumentissa esitellään palvelumuotoilun keinoin luotu konsepti kansalaisille tarkoitetulle palvelulle, jossa jokainen voisi seurata lakien etenemistä ja vaikuttaa päätöksentekoon.
- Tässä dokumentissa esitellään konseptiin pohjautuva sovellusprototyyppi “Lakivahti”. Sovelluksen prototyyppi toimii esimerkkinä digitaalisesta palvelusta, jonka avulla voidaan madaltaa kansalaisten kynnystä osallistua ja seurata lakien laatimista.
- Konseptin ja prototyypin taustalla on ajatus siitä, että demokratiaa voidaan vahvistaa tuomalla päätöksentekoa ja lainsäädäntöprosesseja lähemmäs ihmisiä. Kansalaisilla tulisi olla nykyistä paremmat mahdollisuudet seurata ja vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon.

Konseptin taustasta 2/2

- Konseptin ja prototyypin kehittämiseksi toteutettiin ryhmähaastattelut nuorille aikuisille. Lisäksi konseptia varten haastateltiin nuorisoalan kattojärjestön Allianssin edustajia, jotka olivat tehneet koosteen omien järjestöjensä näkemyksistä aiheeseen liittyen. Konsepti ja prototyyppi rakentuivat kerättyjen aineistojen pohjalta.
- Hankkeessa muodostettiin palvelumuotoilun keinoin ymmärrystä käyttäjien tarpeista ja toiveista liittyen lakihankkeiden seurantaan ja niihin osallistumiseen, sekä suunniteltiin konsepti ja prototyyppi digitaalisesta palvelusta, jonka avulla madallettaisiin kynnystä osallistua ja seurata lainsäädäntöprosesseja.
- Työryhmän kokoonpano
 - Gofore: palvelumuotoilijat Anna Pyyluoma ja Virve Kuorelahti, UX-suunnittelija Hanna Väinölä.
 - Sitra: johtava asiantuntija Lea Konttinen ja projektikoordinaattori Jenni Ala-Peijari.

Haastattelujen kuvaus

Sitran aineistonkeruu

- Konseptia varten haastateltiin nuorisoalan kattojärjestön Allianssin edustajia, jotka olivat tehneet koosteen omien järjestöjensä näkemyksistä aiheeseen liittyen.
- Lisäksi työryhmä toteutti ryhmähaastattelut, joiden avulla haluttiin syventää ymmärrystä nuorten henkilökohtaisista kokemuksista lainsäädäntöhankkeiden seuraamisesta ja näihin osallistumisesta, sekä ideoida ratkaisuja tulevaan.
- Ryhmähaastatteluita toteutettiin kolme: 1 lähitapaaminen ja 2 etähaastattelua.
- Ryhmähaastatteluiden osallistujat (11 henkilöä) nuoria aikuisia, jotka ovat kiinnostuneita päätöksenteosta ja lainsäädäntöprosessista.
 - 18-22-vuotiaita: 3
 - 23-29-vuotiaita: 7
 - Yli 30-vuotias: 1
- Osallistujien tausta
 - Kokee olevansa aktiivinen yhteiskunnallisissa asioissa: 7
 - On tai on ollut mukana poliittisessa toiminnassa: 3
 - Ei ole ollut aktiivinen tai mukana politiikassa: 4
- Maantieteellinen sijainti
 - Keski-Suomi: 4, PK-seutu: 3, Turku: 2, Tampere: 2

Ryhmähaastattelujen toteutus ja tavoitteet

- Haastattelujen kohderyhmänä olivat nuoret aikuiset (18–30 vuotiaat), joiden suhde poliittiseen järjestelmään vaikuttaisi olevan jonkinlaisessa murroksessa (laskeva äänestysinto ja yleinen kiinnostus, uudet vaikuttamisen tavat sosiaalisessa mediassa).
- Haastattelujen avulla tavoiteltiin uusia näkökulmia ja uusia ratkaisumahdollisuuksia lainsäädäntöprosessiin vaikuttamiseen.
- Osallistujiksi pyrittiin löytämään yhteiskunnalliselta aktiivisuudeltaan eritasoisia henkilöitä.
- Tavoitteena oli luoda laadullinen ymmärrys ryhmähaastattelujen kautta nuoria aikuisia osallistaen.
- Lisäksi tavoiteltiin taustamateriaalien pohjalta syntyneiden pohjaolettamien validointia ja mahdollisuuksien sekä tulevaisuuden suuntaviivojen löytämistä lainsäädäntöprosessin seurantaan ja osallistumiseen.

Ryhmähaastattelujen tulokset

Nuorten usko demokratiaan ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

- Nuorilla on uskoa vaikuttamiseen ja demokraattiseen järjestelmään, siitä vain ollaan nuorena hieman sivussa.
- Läpinäkyvyyteen pyrkimystä arvostetaan.
 - Nuorilla on kokemus, että tietoa on laajasti saatavilla. Sitä pitää vain osata etsiä ja lukea.
- Kiinnostusta yhteiskunnallisiin asioihin ja yhteiskunnan kehittämiseen löytyy, ja keskustelua näistä käydään nuorten keskuudessa.

Lainauksia haastatteluista:

”On paljon hyvääkin: että on läpinäkyvyys olemassa ja kaikki se tieto on periaatteessa löydettävissä.”

”Vahvasti uskon siihen, että vaikuttamisella on voimaa ja sillä saavutetaan asioita niin kauan kun poliitikot on ihmisiä.”

”Mä tiedän, että on hyvin paljon nuoria, jotka haluavat oikeasti vaikuttaa”

Tietoa saadaan perinteisestä mediasta ja somesta

- Perinteinen uutismedia (HS, YLE) on yleisin tiedon lähde haastateltavien keskuudessa.
 - Haastateltavat luottavat siihen, että media uutisoi tärkeistä asioista.
- Usein uutisointi tapahtuu vain tilanteissa, joihin liittyy konflikteja tai dramatiikkaa, ja uutisointi tapahtuu vasta päätösten teon jälkeen, jolloin kansalainen ei voi enää vaikuttaa.
- Tietoa saadaan lisäksi sosiaalisesta mediasta, ja siellä myös vaikutetaan.

Lainauksia haastatteluista:

”Jos siitä sattuu tulemaan isompi haloo, sit siitä saattaa itsekin kuulla.”

”Musta tuntuu, että jotkut yksittäiset lait, jotka jotkut on ottaneet somessa haltuun, että ne uutisoi niistä, niitä on helpompi seurata.”

Lakien laatiminen ja politiikka koetaan etäiseksi

- Lakien laatiminen, kuten koko poliittinen järjestelmä on jäänyt nuorille etäiseksi.
 - Paljon jää oman aktiivisuuden ja kiinnostuksen varaan.
 - Lakilukutaidon puute heikentää osallisuutta tietoon.
- Lakien laatimisesta oppii perusteet koulussa, mutta pinnallisesti.
 - Lainsäädännön merkitystä omaan elämään ei opeteta, joten sitä ei sisäistä.
 - Sisältö tuntuu vaikealta ja tylsältä.
 - Monille haastateltaville syntyi yleisen tason ymmärrystä lakien laatimisesta vasta opiskellessa, jos opiskeluihin liittyy lainsäädännön käsittelyä.

Lainauksia haastatteluista:

”Lainsäädäntöprosessi, miten se koskettaa meidän arkea. -- Se on jotenkin irrallaan arjesta.”

”Autetaan nuoria ymmärtämään miksi heidän kannattaa äänestää, miksi se on heidän omaksi eduksi.”

Vaikuttaminen tapahtuu lähipiirissä, osallistuminen kansalaisaloitteiden ja äänestämisen kautta 1/2

- Käytössä on moninaisia vaikuttamisen tapoja, joista monet ovat vuorovaikutteisia ja tapahtuvat yksityisessä tai pienessä piirissä.
 - Vaikuttamista tapahtuu erityisesti keskusteluissa lähipiirin kesken (perhe, läheiset, ystävät, työkaverit).
- Osallistuminen ns. virallisten kanavien kautta
 - Kansalaisaloite on haastateltujen nuorten parissa hyvin tunnettu ja jokainen (jopa ns. epäaktiiviset osallistujat) oli osallistunut joskus kansalaisaloitteeseen (allekirjoittamalla ja jakamalla aloitetta eteenpäin).
 - Äänestäminen vaaleissa ja vaikuttaminen poliitikkoihin.
 - Muita mainittuja (virallisia) vaikuttamisen tapoja: järjestötoiminta ja lausunnonantoon osallistuminen.

Vaikuttaminen tapahtuu lähipiirissä, osallistuminen kansalaisaloitteiden ja äänestämisen kautta 2/2

- Aktivismi ja epäsuoran vaikuttamisen keinot
 - Kansalaisaloitteiden jakaminen omalle sosiaaliselle verkostolle esim. sosiaalisessa mediassa ja siitä keskusteleminen.
 - Tutkimukseen osallistuminen: esim. mielipidekyselyt lakiuudistuksista, arvokeskustelut (esim. hyvinvointialueita suunniteltaessa).
 - Järjestötoiminta tai raatitoiminta – näissä nähdään paljon arvoa, mutta koetaan myös osallistumisen olevan pienen kynnyksen takana.
 - Osallistuminen mielenosoitukseen (aktiivisilla sekä passiivisemmilla mikäli aihe oli kyllin tärkeä/halu vaikuttaa aiheeseen tarpeeksi suuri).
 - Yksi osallistujista oli kirjoittanut mielipidekirjoituksia mm. paikallislehteen ja koki kaiken mielipiteen esilletuonnin vaikuttamisena.

Lakien laatiminen näyttäytyy sekavana ja monimutkaisena

- Lainsäädäntöprosessi nykyisellään näyttäytyy nuorille hyvin sekavana ja monimutkaisena.
 - Lainsäädäntöprosessista nuorilla ei ole kovin varmaa käsitystä.
 - Prosessi näyttäytyy monimutkaisena ja epäselvänä, ja sen seuraaminen työläänä.

Lainauksia haastatteluista:

”Yläasteella olin todella kiinnostunut poliittisesta skaalasta ja vaikuttamisesta, mutta mulla ei ollut mitään tietoa miten pääsisi siihen mukaan.”

”Prosessi on tehty monimutkaiseksi, sitä ei pysty seuraamaan helposti.”

”Lukiossa yhteiskuntaopin tunnilla käydään prosessi periaatteessa läpi, mutta siinä ei yhtään puhuta siitä, että miks meidän pitäis tietää tää, miks nuorien kannattais tietää, että miten tää koko prosessi toimii. Siitä ei nää sitä relevanssia itelle, niin sit sen unohtaa, ja sit se jää vähän kokonaan.”

Lakihankkeita on työlästä seurata ja hankkia tietoa

- Tiedon etsiminen lainsäädäntöprosessin etenemisestä on hyvin työlästä. Moni on luovuttanut jo alussa, tai ei tiedä mistä lähtisi liikkeelle.
- Viralliset sivustot eivät ole tuttuja: vain muutama haastateltavista on käynyt lukemassa hallitusohjelmaa tai yksittäisen lainsäädäntöhankkeen valmistelupapereita.
- Vaivaa voidaan kuitenkin nähdä tiedon löytämiseen ja läpikäymiseen kun aihe kiinnostaa tarpeeksi tai jos koetaan, ettei muista tiedonlähteistä saa riittävää kuvaa.

Lainauksia haastatteluista:

”[Kävin] eduskunnan sivuilla, kun kiinnosti, miten kansanedustajat on äänestäny.---Löytyi lopulta kyllä, mutta oli aika kiven takana.”

”Se vaatii tosiaan, että opettelee sen kaivamisen prosessin, ja jaksaa olla aktiivisesti siitä kiinnostunut.”

”Itsellä ei ollut koskaan energiaa lähteä oikeasti penkomaan missä se lakiesitys tms. menee tai mihin on laittanut nimen.”

Edustuksellisen demokratian hankaluus 1/2

- Edustuksellisessa demokratiassa on ongelmallisia piirteitä, se nähdään osin toimimattomana.
 - Sopivan ehdokkaan löytäminen vaaleissa on vaikeaa. Ehdokkaita markkinoidaan ja äänestetään yksilöinä, vaikka mukana tulee myös puolue. Puolueet eivät viesti nuorille, ja vaalit näyttävät henkilöityneiltä.
 - Päätöksenteko on hidasta, lainsäädäntöprosessi voi kestää vuosia. Tämä hankaloittaa prosessin seuraamista.

Lainauksia haastatteluista:

”Edustuksellinen demokratia on vähän toimimaton. -- Toivon, että tulevaisuudessa olisi modernimpi malli, vaikka hybridi suorasta ja valuvasta demokratiasta.”

”Koko prosessi on tosi hankala. Hyvä ehdokas, mutta väärästä puolueesta monimutkaistaa (valintaa).”

Edustuksellisen demokratian hankaluus 2/2

- (Puolue)politiikka ei houkuta nuoria, ja he kokevat, että poliitikkoihin ei voi luottaa.
 - Puolueiden ja poliitikkojen viestintä nähdään arvoväritteisenä ja ohjailemaan pyrkivänä.
 - Poliitikot näyttävät olevan kiinnostuneita kansalaisten mielipiteistä vain vaalien alla, ja silloinkin vain näennäisesti, saadakseen äänestäjiä.
 - Poliittisessa järjestelmässä toimiminen tuntuu nuorille vieraalta. Osallistuminen vaatisi sosiaalisen koodiston oppimista (oikea tapa puhua ja pukeutua) eikä leimautuminen yhteen puolueeseen houkuttele.

Lainauksia haastatteluista:

”Puolueilla on nuorisjärjestöjä, mutta en usko, että nuorena on halua sitoutua puolueeseen suoraan. Olisi kiva, että valmisteluun osallistuminen muutenkin kuin puoluejärjestelmän kautta. Ettei tarvitse leimautua tai sitoutua tiettyihin arvoihin. Voisit tehdä sitä itsenäsi.”

”Haluaisi(n) kuulla sen neutraalista ympäristöstä. --- Ei mikään tietty puolue tai tietty kansanedustaja välttämättä, joka ajaa sua valmiiksi jo tiettyyn mielipiteeseen.”

”Se on just sitä (vaalien alla), että paistetaan torilla makkaraa ja siinä on se agenda, että saadaan sun ääni.”

Nuoret kaipaavat enemmän tietoa

- Läpinäkyvyyttä tarvitaan lisää
 - Päätösten taustojen sekä perustelujen esiin tuominen, lobbaustyön vaikutukset jne.
 - Kansanedustajaa valitessa nuoria kiinnostaa tietää, miten tämä on aikaisemmin äänestänyt eri aiheista
- Mielipiteen muodostamisen avuksi kaivataan neutraalia tietolähdettä.
 - Nuoret eivät luota poliitikkojen vilpittömyyteen. Siksi tarvittaisiin lisää tutkittua tietoa ja puolueettomia arvioita päätöksenteon vaikutuksista.
- Parempaa ymmärrystä järjestelmän toiminnasta ja toimijoista tarvitaan myös
 - Nuorella voi olla hyvä yhteiskunnallinen idea, mutta ei tietoa miten ideaa voisi lähteä toteuttamaan – miten tässä tuettaisiin paremmin

Lainauksia haastatteluista:

”Yleisesti ottaen nuorille pitäisi antaa enemmän tietoa, (järjestää) tiedonsaanti helpommin.-- Ja että on tietoa miten yhteiskunnassa toimitaan, ja miten yhteiskunnassa vaikuttaa.”

”Jos tiedotettais edes jotenkin, ihmiset kiinnostuisi ja tutustuisi näihin asioihin.”

”Eturistiriidat kiinnostaa. Esim. kuultiin asiantuntijana maitoalan Pekkaa, miksi Pekka valittiin.”

Tieto on epäkiinnostavasti tai vaikeasti kerrottu

- Lakien laatimiseen liittyvät materiaalit ovat vaikeaselkoisia.
- Isot tekstimassat eivät ole kiinnostavia, ja niistä on raskasta ja vaikeaa omaksua tietoa.
- Sosiaalisessa mediassa seurataan aktivisteja siksi, että tieto tulisi hakematta nuorten luo.
 - Moni haastateltavista saa tietonsa hallinnon ulkopuolisilta toimijoilta (aktivistit, toimittajat) sosiaalisen median kautta, sillä nämä osaavat selittää asiat ymmärrettävästi ja viihdyttävästi

Lainauksia haastatteluista:

”Seuraan somessa aika paljon eri aktivisteja ja eri puolueiden poliitikkoja. Oon koittanut, että saan tietoa vahingossa ja helposti, kun selailee.”

”Lainsäädännön (valmistelun seuraaminen), se ei ole semmoista hauskaa, että haluaisi kauheasti vapaa-aikaansa siihen käyttää. -- Olisi hauskaa, jos sitä pystyisi seuraamaan jotenkin viihdyttävämällä tai vähän helpommin lähestyttävällä tavalla.”

”(TikTokissa) se ei ole niin pitkään edessä, minuutin tai pari -- (toimittaja) lisää huumoria ja muuta -- se on kiinnostavaa kuunnella.”

Käytetty kieli koetaan hankalaksi

- Käytetty kieli koetaan hankalaksi ja vaikeaselkoiseksi. Se poissulkee erityisesti kielivähemmistöjen edustajia.
- Viralliset tekstit ovat hankalia lukea, sillä ne ovat pitkiä ja vaikeaa kieltä myös suomea äidinkielenään puhuville.
- Tietoa saadaan ymmärrettävämmässä muodossa sosiaalisen median palveluista, kuten TikTokista.

Lainauksia haastatteluista:

”Yleinen ongelma on, että millä hakusanalla pitäisi hakea (jos ei tunne oikeita termejä).”

”Ne on tosi vaikeita ihan normaaleille ihmisille ymmärtää, niin miten vielä sitten, jos on ulkomaalaistaustaa tai kognitiivisia haasteita.– Et saa mitään siitä irti.”

”Kun uutiset --- mun kielitaito ei ihan vielä riitä, että ymmärtää niitä syviä juttuja, niin sitten mä katson niitä (YLE Kioski Eduskunnassa TikTok-videoita) välillä.”

Nuorella on kokemus, ettei hän ole osallistumisen arvoinen

- Nuorilla on kokemus, ettei voi osallistua, koska ei ole tarpeeksi tietoa asioista tai taitoa osallistua.
- Kun asia esitetään vieraannuttavalla tavalla ja vaikeasti, ei synny kokemusta, että koko aihe olisi itselle tarkoitettu.
- Haastateltavat kokevat, että nuorisovaltuustoilla ei ole todellista vaikutusvaltaa, eikä nuorisolla edustajaa virallisessa päätöksenteossa.

Lainauksia haastatteluista:

”Musta ainakin nuorempana tuntui siltä, että mä en oikein ollut lainsäädännön arvoinen, mulla ei ollut tarpeeksi osaamista. Lähdin välttelemään sitä aluetta kokonaan.”

”Tunnistan tuon itsessäni ja nuoremmissa siskoissani, että he kokevat, etteivät ole tarpeeksi lukeneet asioista, että olisi oikeutta vaikuttaa. -- Nyt sitten ehkä vanhempana sitä jotenkin ymmärtää, että ne on ihan samoja ihmisiä siellä eduskunnassa.”

Nuorten on vaikeaa tietää, milloin voi vaikuttaa

- Lainsäädäntöprosessin vaihetta ei saa selville helposti.
- Tietoa lainsäädäntöhankkeista saa vaikuttamisen kannalta liian myöhään.
- Pitää tietää, mikä on oikea hetki/kohta vaikuttaa: pitää tuntea systeemi ja aktiivisesti seurata, mikäli ei halua havahtua liian myöhään.
- Usein aiheesta kuulee vasta, kun osallistuminen ei ole enää mahdollista.

Lainauksia haastatteluista:

”Ihmisen pitäisi tietää missä vaiheessa se laki on, jotta hän pääsisi vaikuttamaan tai näkee sitä. Hankalaa.”

”En ole edes tiennyt mitä kautta voisin tarkistaa, missä vaiheessa se (laki) on, mutta en mä nytkään pysty. Mun pitää mennä kaikkiin noihin sivuistoihin tarkistamaan.”

”Kun se oli mennyt läpi jo ja siinä oli jotain diilejä tehty, sitten vasta laitettiin joku adressi pystyyn. – Se oli liian myöhäistä.”

Turvallinen paikka keskustelulle puuttuu

- Keskustelua käydään sosiaalisessa mediassa, jossa keskustelu kuumenee, eikä ole rakentavaa.
- Poliittinen keskustelu koetaan nuorten keskuudessa värittyneeksi.
- Nuorilla kuitenkin olisi halua oman kuplan ulkopuoliseen keskusteluun, jos siihen olisi sopiva paikka.

Lainauksia haastatteluista:

”Se on aika murheellista, että tollasessa keskitetyssä sosiaalisen median palvelussa joudutaan käymään [keskustelua], jossa se ei ole lähelläkään rakentavaa keskustelua. Kun voi nimettömänä jonkun tilin takaa heittää kauheaa kommenttia, se ei ole hyvää se keskustelu.”

”Kun keskustelee ihmisen kanssa, joka ei jaa samoja näkemyksiä sun kanssa, se on hirveän palkitsevaa keskustelun jälkeen, jos huomaa että niiden ajatukset jää pyörimään siihen aiheeseen. Että ehkä mä oon saanut jonkinlaisen siemenen sinne istutettua.”

Tärkeimmät johtopäätökset aineistoista

Nuorten näkökulma on otettava vakavasti

- Nuoret pitäisi nähdä päätöksenteossa yhtä arvokkaina kuin täysi-ikäiset.
- Nuorilla ei ole edustusta lainsäädäntöprosessissa, vaikka monet päätökset vaikuttavat heihin.
 - Luottamus järjestelmään syntyy kokemuksista nuorten kuuntelemisesta ja kuulluksi tulemisesta
- Osallistumisen keinoja on kehitettävä sopiviksi
 - Eritaustaiset nuoret tulee huomioida ja heitä tulee tukea yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa
 - Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tavoittaminen ja kuunteleminen on tärkeää
 - Kaikki nuoret eivät halua osallistua nuorisovaltuustojen kaltaisten, esiintymistä vaativien ryhmittymien kautta. Täytyy siis tarjota monimuotoisia osallistumisen keinoja.

Lainauksia haastatteluista:

”Nuorten näkökulmien pitäisi näkyä paremmin, etenkin eritaustaisten nuorten näkökulma.”

”Nuorilta ei ole virallista edustajaa missään. Kaikki päätökset koskee jollain lailla meitä nuoria. Pitäisi kaikessa kuulla nuorten mielipiteitä tai pitää nuorten edustajaa mukana.”

“Nuorilla on ideoita, ajatuksia ja tietämystä, ainakin omasta elämästä, ja asioista jotka vaikuttaa heihin.”

Viestinnästä toivotaan kevyempää 1/2

- Viestinnän ja tiedottamisen tulisi tulla lähelle ja olla helposti saavutettavaa ja ymmärrettävää sekä oikea-aikaista.
- Haastatellut uskovat, että sopivalla tiedottamisella olisi aktivoiva, kiinnostusta lisäävä vaikutus nuoriin
- Raskaan asiatekstin lisäksi visuaalisuutta ja tarinallisuutta pitäisi lisätä, sillä se parantaa myös saavutettavuutta
- Asiantuntijat voisivat tarjota pureskeltua tietoa, jotta aiheisiin perehtyminen ei olisi niin vaivalloista

Lainauksia haastatteluista:

”...että nuoret haluaisi lukea jotain isoa tekstiä, missä on tosi virallinen teksti. Ei nuoret jaksa lukea semmoisia.”

”Just tää, että ajatellaan ettei nuoria kiinnosta. Kyllä nuoria kiinnostaisi, jos he tietäisivät asioista. Toivoisin, että myös nuorille tiedotetaan näistä asioista. Tehtäisiin semmosia mutkattomia. Ne on aikuisillekin ihan liian sekavia. Pitää nuorille selkeyttää, jotta he voisivat osallistua paremmin.”

Viestinnästä toivotaan kevyempää 2/2

- Prosessin seuraamisesta täytyy tehdä helppoa, ja kertoa selkeästi, milloin kansalainen voi vaikuttaa.
 - Nuoret tavoittaa helpoiten, jos viesti on muotoiltu viihdyttäväksi ja helposti ymmärrettäväksi
- Hallinnon täytyy aktiivisesti tiedottaa tavalla, joka on kansalaiselle helppo ja ymmärrettävä.
 - Saavutettavuus, helppous ja ymmärrettävyys madaltavat kynnyksiä osallistumiseen ja luovat tunteen, että ”Tämä on myös minulle!” Se voimaannuttaa ja aktivoi.

Prosessien läpinäkyvyyttä ja kansalaisten osallistumiskeinoja tulee kehittää

- Läpinäkyvyyttä ja asialähtöisyyttä tarvitaan lisää:
 - Koska puolueet ja politiikka tuntuvat nuorille oudoilta ja etäisiltä, tarvitaan oman kannan muodostamiseen lisää tietopohjaista tukea.
 - Erityisesti tietopohjaiset puolueettomat tutkimukset, asiantuntijoiden lausunnot ja vaikutusarvioinnit kiinnostavat nuoria.
 - Taustat, riippuvuudet ja eturistiriidat kiinnostavat nuoria, ja niihin halutaan lisää läpinäkyvyyttä.
- Tarvitaan työkaluja prosessien seurantaan ja niihin vaikuttamiseen
 - Kun prosessi kestää kauan tai etenee vaivalloisesti, se saattaa aiheuttaa nuorissa pettymystä, kyynistymistä ja uskon menettämistä järjestelmään.
 - Tilannekuvan hahmottaminen pitää tehdä helpommaksi.
 - Kansalaisaloite näyttäytyy merkittävänä ja tehokkaana vaikuttamisen keinona, vaikka todellisuudessa sekin vaatii erityisosaamista laatijoiltaan ja saattaa silti epäonnistua. Olisi korostettava aidosti vaikuttavia osallistumiskeinoja ja kehitettävä sellaisia lisää.
 - Kun kansalainen osallistuu ja kertoo mielipiteensä, on hänelle tärkeää myös kokea, että se on kuultu.

Inklusiivisuutta tulee lisätä

- Kieli on kynnyksellä tiedonsaannille ja osallistumiselle monelle sekä kantaväestöön kuuluville, mutta erityisesti kielivähemmistöjen edustajille.
- Vaikuttaminen tapahtuu tällä hetkellä pienissä yksityisissä piireissä, ”oman kuplan sisällä”, jolloin kokonaisuuden monimuotoisuus jää valtaosalle kansalaisista näkymättömiin.
- Poliittista keskustelua hallitsevat uskaliaimmat tai röyhkeimmät, mikä vääristää ilmapiiriä. Syntyy kuva ”kansan mielipiteestä”, joka ei perustu todellisuuteen.
- Saavutettavuus, eli soveltuvuus erilaisille ihmisille, on nuorille tärkeää.
- Osallisuuden kokemus vaikuttaa luottamukseen järjestelmän toimivuudesta.

Lainauksia haastatteluista:

”Pitäisi olla kaikille saavutettava.”

”Läpileikkaavuus ja intersektionaalisempi ote – (pitäisi) pohtia sitä, että miten se palvelee kaikkia yhtäläisesti.”

”Representaatio organisaation sisälläkin on tosi merkittävä. Musta on vähän ehkä ongelmallista että Suomessakin 8% (väestöstä) on muunkielistä taustaa kuin suomi ja ruotsi, niin miten sitä uskoa voi järjestelmään olla, jos se järjestelmä edustaa pääosin valtaväestöä.”

Muita haastatteluissa nousseita havaintoja

- Koulujen roolin kehittäminen
 - Koulujen käyttäminen osallistumiseen: esim. varjovaalit, keskustelutilaisuudet.
 - Yhteiskunnallisen osallistumisen taitojen kehittäminen osana opetusta on eri tolalla kuin 20 vuotta sitten – paljon on karsiutunut pois perustaitoja tukevaa toimintaa. Rakenteiden on tuettava aktiivisen kansalaisen rooliin kasvamista.
 - Osallistumisen merkityksen avaaminen nuorille lainsäädännön prosessin läpikäymisen lisäksi tärkeää.
- Nuorisovaltuustojen parantaminen
 - Nuorisovaltuustojen järjestäminen on kuntien vastuulla, eikä niiden toiminnan järjestämistä valvota valtakunnallisesti – tämä on aiheuttanut epätasa-arvoisuutta toteutuksessa.
 - Nuorisovaltuustot pitäisi muuttaa “nukkevaltuustoista” tahoiksi, joiden päätökset ja lausumat tulee aidosti huomioida päätöksenteon prosesseissa.
- Virallinen “Nuorisoedustaja”
 - Tarvitaan taho, joka voi edustaa nuoria ja olla aidosti mukana päätöksenteossa.

Haastattelussa nousseita toiveita palvelulle

Yhteenveto haastatteluissa nousseista toiveista palvelulle

- 1 Saan helposti hahmotettua kokonaiskuvan, ja pääsen käsiksi tietoon.
- 2 Saan selkeän kuvan siitä, kuinka lain laatiminen etenee, kuinka voin osallistua ja kuinka osallistumiseni on huomioitu.
- 3 En tarvitse erityistietoja tai -taitoja voidakseni ilmaista mielipiteeni.
- 4 Lakien laatimisen seuraaminen ja siihen osallistuminen on arkinen osa elämääni.
- 5 Palvelu on minulle relevantti ja se aktivoi minua mukaan.

Haastattelussa nousseita toiveita palvelulle 1/5

1. Saan helposti hahmotettua kokonaiskuvan, ja pääsen käsiksi tietoon.
 - Kaikki tarpeellinen tieto on saatavissa palvelun kautta.
 - (Lisä)tiedon hakeminen on helppoa.
 - Tieto on jäsenneltyä ja ymmärrettävää.
 - Kokonaiskuva on hahmotettavissa niin hallitusohjelman tasolla, kuin yksittäisten lakien kohdalla.

Haastatteluissa nousseita toiveita palvelulle 2/5

2. Saan selkeän kuvan siitä, kuinka lain laatiminen etenee, kuinka voin osallistua ja kuinka osallistumiseni on huomioitu.

- Etenemistä on mahdollista seurata.
- Käyttäjällä on mahdollisuus oikea-aikaiseen osallistumiseen prosessin eri vaiheissa.
- Palvelu näyttää, kuinka ihmisten osallistuminen on otettu huomioon käsittelyssä.

Haastattelussa nousseita toiveita palvelulle 3/5

3. En tarvitse erityistietoja tai -taitoja voidakseni ilmaista mielipiteeni.
- Osallistuminen helppoa – osallistumisen keinoja on käytössä monia, ja käyttäjä voi valita niistä itselleen sopivimman.
 - Palvelu on helppokäyttöinen.
 - Saavutettava erilaisille ihmisille (sisällöllisesti ja teknisesti).
 - Osallistuminen alaikäisenä – äänestämistä lukuun ottamatta alaikäiset voisivat vaikuttaa itselleen sopivalla tavalla.

Haastattelussa nousseita toiveita palvelulle 4/5

4. Lakien laatimisen seuraaminen ja siihen osallistuminen on arkinen osa elämääni.

- Palvelu on innostava, aktivoiva ja kutsuu/houkuttelee mukaan.
- Palvelun automaattiset ilmoitukset houkuttelevat palvelun piiriin.
- Palvelu on tuttu ja käytössä kaikilla.
 - "Haluan puhua palveluun liittyvistä kokemuksistani tuttavapiirilleni"
(haastateltava)

Haastattelussa nousseita toiveita palvelulle 5/5

5. Palvelu on minulle relevantti ja se aktivoi minua mukaan.
 - Palvelu tuntuu henkilökohtaisesti hyödylliseltä.
 - "Saan hyödyllisiä kokemuksia ja koen osallistumiseni merkitykselliseksi" (haastateltava)
 - Palvelun avulla voi osoittaa vertaistukea samalla lailla ajatteleville, tai muuten hyvin kantaansa perusteleville.
 - Aiheiden ja lainsäädäntöhankkeen tallentaminen muistiin/seurantaan.
 - "Saan ilmoituksia juuri niistä asioista, jotka kiinnostavat minua" (haastateltava)

Osallistumis- ja seuranta palvelun konsepti

Konseptin suunnittelun lähtökohtia

- Lainsäädäntöprosessin seuranta- ja osallistumispalvelun lähtökohdat perustuvat havaintoihin, jotka nousivat aineistoista.
- Tekee lainsäädäntöhankkeen seurannan prosessi näkyväksi.
- Auttaa huomaamaan ja muistamaan ajankohtaiset osallistumisen tilaisuudet.
- Aktivoi osallistumaan matalalla kynnyksellä ja hauskasti.
- Pitää toiminnallisuudet intuitiivisina ja yksinkertaisina.
- Luo turvallisen tilan osallistumiselle.

Konseptin tehtävät

- Konsepti pyrkii konkretisoimaan ideat keskustelun ja tarkemman suunnittelun pohjaksi.
- Tämä konsepti nojautuu olemassa oleviin palveluihin ja avoimeen tietoon. Uusi palvelu täydentää nykyistä palveluvalikoimaa luomalla uuden osallistumisen ja tarkastelun kerroksen niiden päälle.
- Konsepti ei toimi suoraan toteutuksen ohjeena, sillä varsinainen toteutustyö vaatii tarkempaa määrittelyä. Määrittelytyö tulee toteuttaa erillisessä projektissa, ja se tulee sisältämään myös lisää suunnittelutyötä, sekä käytettävyyden arvioimisen esimerkiksi käytettävyydestaamisella.
- Konseptin toteutuminen tulee vaatimaan uudistuksia muihinkin palveluihin, ja mahdollisesti uusien rajapintojen tai tietotuotteiden tarjoamista. Näiden tarkempaan selvittämiseen suosittelemme erillistä tutkimus- tai suunnitteluprojektia.

Konseptin perusajatus

- Kaikenlaisille Suomen kansalaisille tarkoitettu digitaalinen palvelu, jonka avulla voi helpommin seurata lakialotteiden kulkua lainsäädäntöprosessissa ja saada oikea-aikaista tietoa vaikuttamisen mahdollisuuksista.
- Työnimi: Lakivahti.
- Arvolupaus: Lakivahti tuo lakien laadinnan seurannan ja siihen vaikuttamisen kaikkien kansalaisten ulottuville helposti, ymmärrettävästi ja innostavasti.
- Konseptointityö pohjaa olemassaolevien verkkopalvelujen ja avoimen tiedon hyödyntämiseen.
- Nykyiselläänkin lainsäädäntöprosessista on paljon avointa dataa: uuden palvelun suunnittelussa voidaan keskittyä tämän tiedon välittämiseen tavalla, joka sopii nimenomaan kansalaisten tarpeisiin.

Konseptin pääpiirteet 1/2

1. Yhden luukun periaate

- Kokooa tiedon lakiesityksen matkasta yhteen.
- Toimii portaalina muihin palveluihin.
- Mahdollistaa kokonaiskuvan tarkastelun sekä yksittäisiin lakiesityksiin perehtymisen.
- Tuo osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet lähelle käyttäjää.

2. Helppokäyttöinen ja ymmärrettävä

- Helppokäyttöinen, helposti käyttöön otettava ja ymmärrettävä.
- Toimitetut, selkokiehiset sisällöt.

Konseptin pääpiirteet 2/2

3. Mobiililaitteilla käytettävä

- Kosketusnäytöille soveltuvien ja mobiilisovelluksista tuttujen toiminnallisuuksien hyödyntäminen.
- Kriittinen ominaisuus nuorten käytön kannalta.

4. Visuaalinen käyttöliittymä lainvalmisteluprosessiin

- Visualisoi lainsäädäntöprosessin polkumaiseksi.
- Korostaa osallistumisen mahdollisuuksia.

5. Tietoa tarjotaan eri tarkastelutasoilla

- Huomioiden kansalaisten vaihtelevat tiedon tarpeet, kiinnostuksen tason sekä kognitiiviset ja kielelliset kyvyt.
- Viestinnän tyyli voi lähennellä jopa viihdyttävyyttä.

Konseptin validointi

Hankitun tiedon pohjalta ideoitu konsepti konkretisoitiin prototyypiksi. Prototyyppiin haettiin palautetta esittelemällä sitä sidosryhmille sekä järjestämällä konseptin validointitilaisuus käyttäjien kanssa.

Validointi varmistaa ratkaisun suuntaa

- Asiakastarpeisiin voi vastata monella tavalla.
- Konseptiaihiioon haettiin sidosryhmiltä palautetta ja validointia, että suunta on oikea.
- Konseptia ja prototyyppiä kehitettiin sidosryhmäpalautteen pohjalta eteenpäin, jonka jälkeen järjestettiin validointityöpaja käyttäjille, eli tutkimuksen fokuksessa olleille nuorille aikuisille.
- Validoinnissa varmistettiin palveluidean kiinnostavuus, kuinka tarve palvelulle koettiin, palvelun fokus lakien seurannassa tai osallistumisen mahdollisuuksissa, sekä haettiin palautetta prototyypin sisältöihin.
- Käyttäjävalidointi järjestettiin kahden tunnin etätyöpajana Teamsissa.
- Osallistujia työpajassa oli kolme: yksi yhteiskunnallisesti epäaktiiviseksi itsensä kokeva, yksi aktiivinen keskustelija ja yksi kokenut vaikuttaja.

Käyttäjävalidoinnin tulokset 1/2

- Korostuvat teemat konseptissa:
 - Turvallinen tila keskustelulle.
 - Luotettava ja neutraali tietolähde.
 - Mahdollistaa lainsäädännön prosessin hahmottamisen ja seurattavuuden – kumpikin näkökulma kiinnosti nuoria.
 - Ymmärryksen kasvu ja herääminen ajankohtaisille lakihankkeille.
 - Osallistumisen kynnyksen madaltuminen tuomalla osallistumisen mahdollisuudet lähelle.
 - Demokratian kirjon tuominen esiin palvelun kautta.
- Prototyypin sisällöistä:
 - Terminologian tulee olla mahdollisimman yksinkertaista ja kansankielistä.
 - Näkymiltä toivottiin yksinkertaisuutta ja selkeyttä.
 - Sisältöihin kaivattiin vahvaa kytkeytymistä konkreettisiin osallistumisen mahdollisuuksiin.
 - Sisältöihin toivottiin vahvempaa näkyvyyttä myös puoluepoliittiseen osaan demokratiasta.
 - Sisältöihin toivottiin myös ohjeistusta ja opastusta, mahdollisesti audiovisuaalisessa muodossa.

Käyttäjävalidoinnin tulokset 2/2

Palvelun käyttämisestä:

- Palveluun toivottiin moderaatiota, joka pitää huolta keskustelun asiallisuudesta.
- Palvelussa nähtiin mahdollisuuksia laajentaa myös poliittisen toiminnan läpinäkyvyyden kehittämiseen.
- Palvelu selkeyttäisi kuvaa siitä, kuinka lakeja säädetään.
- Koska palvelu edistäisi ymmärrystä lainsäädännön järjestelmästä, se houkuttelisi myös osallistumaan ja vaikuttamaan.

Yleistä:

- Ihmisillä on vahva tahto vaikuttaa, mistä kansalaisaloite on indikaatio.
- Tarve palvelulle koettiin suureksi.
- Huoli yhteiskunnallisen keskustelun värittyneisyydestä sekä sijoittumisesta some-alustoille on suuri.
- Palvelua haluttiin ohjata pois päin liiallisesta ”koulumaisuudesta”.
- Palvelun haluttiin kytkeytyvän arkeen.
- Palvelun käyttöönotolle tunnistettiin esteitä tai hidasteita: kytkeytyäkseen nuorten arkeen on tehtävä paljon palvelun promootiotyötä.
- Palvelun toivottiin toimivan sekä mobiilisti että verkkosivuna, jotta monipuolinen alustan käyttö on mahdollista.

Konseptin kuvaus

Ryhmähaastatteluissa esiin nousseiden tarpeiden pohjalle ideoitu ja käyttäjävalidoinnin pohjalta jatkokehitetty konsepti

Mitä palvelussa voi tehdä 1/2

- Tutustua ja seurata lain säätämistä
 - Palvelussa voi seurata yksittäisten lakiesitysten etenemistä.
 - Palvelusta on mahdollista saada yleiskuva niin osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista suomalaisessa demokratiassa (Tutustu-osio).
 - Mahdollista saada yleiskuva lainsäädännön prosessin etenemisestä (Tutustu-osio + Seuraa-osion päänäkymä).
- Osallistua ja vaikuttaa
 - Palvelu helpottaa vaikuttamismahdollisuuksien löytämistä.
 - Osallistua voi erilaisilla tavoilla: vastaamalla kyselyihin tai mielipidetutkimuksiin, kommentoimalla, ja antamalla kannanottoja ja lausuntoja.
 - Palvelu huomioi viralliset vaikuttamisen kanavat kytkien ne lakiesityksiin.
 - Mahdollisuus kommentoida turvallisesti ja moderoidusti.
 - Osallistumisen vaikutuksen esiintuonti on tärkeää näyttää palvelussa: esimerkiksi kyselyjen analyysi osana lainsäädäntäprosessin seuraavaa vaihetta tai koostetun palautteen antaminen käydyistä keskustelusta.

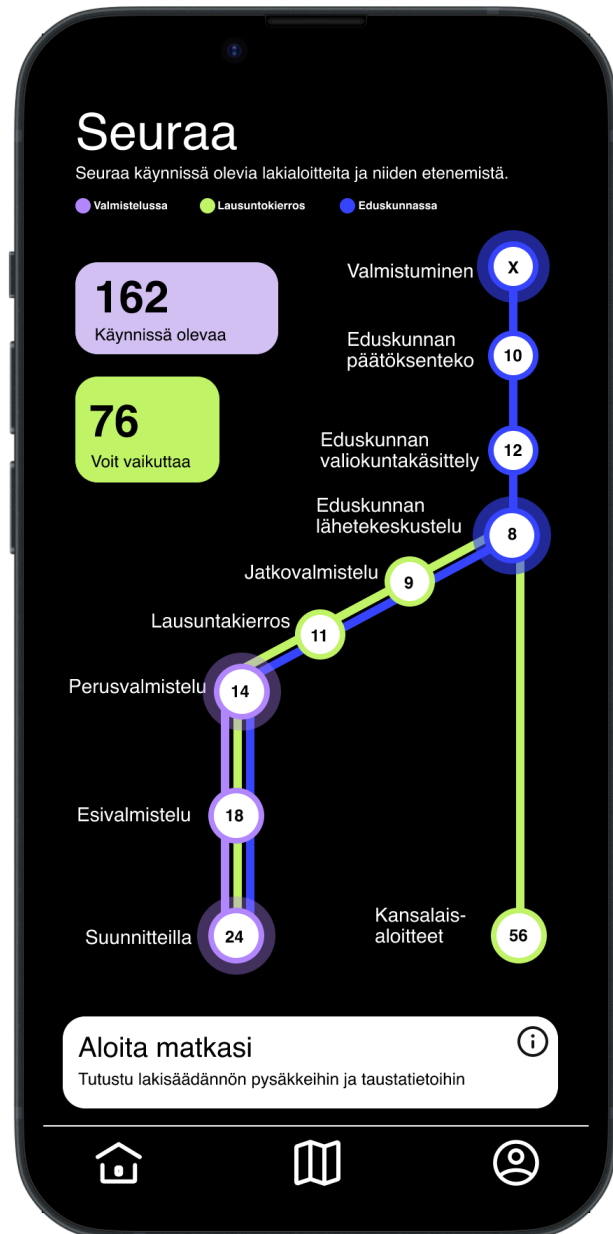
Mitä palvelussa voi tehdä 2/2

- Personoida sisältöä
 - Mahdollista luoda palveluun käyttäjätili ja saada käyttöönsä sen mahdollistamat toiminnallisuudet.
 - Kirjautuneena on mahdollista tallentaa lakiesityksien muistiin.
 - Kirjautuneena voi tilata ilmoituksia itseään kiinnostavista lakiesityksistä, kun niissä tapahtuu jotain uutta tai merkittävää.
 - Kirjautuneena on mahdollista kommentoida.
 - Vahva tunnistautuminen estää robottikäyttäjät ja vahingonteon.
 - Mahdollistaa anonyymin toiminnan nimimerkin avulla.

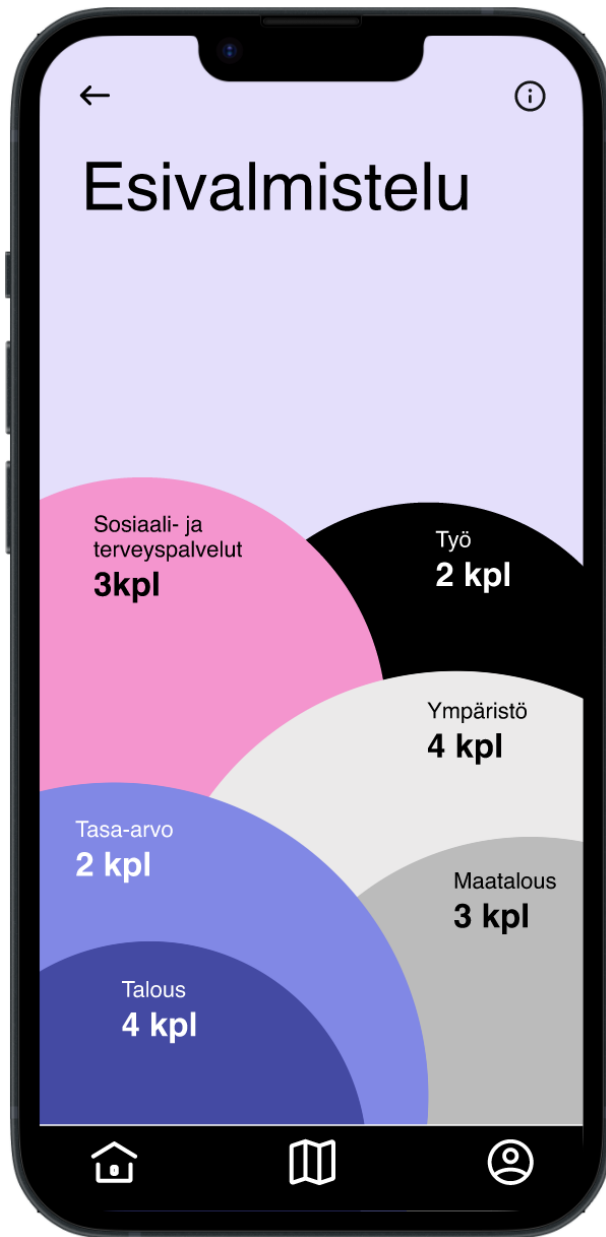
Aloituskäyttö

- Palvelun aloituskäyttö kertoo käyttäjälle selkeästi, mitä palvelussa voi tehdä.
- Käytön pääosassa ovat palvelun 4 pääosiota: lainsäädäntöhankkeiden seuraaminen, haku, osallistumismahdollisuudet ja lakien laatimiseen tutustuminen.
- Käytön alaosaan voidaan tehdä ajankohtaisia sisältönostoja.

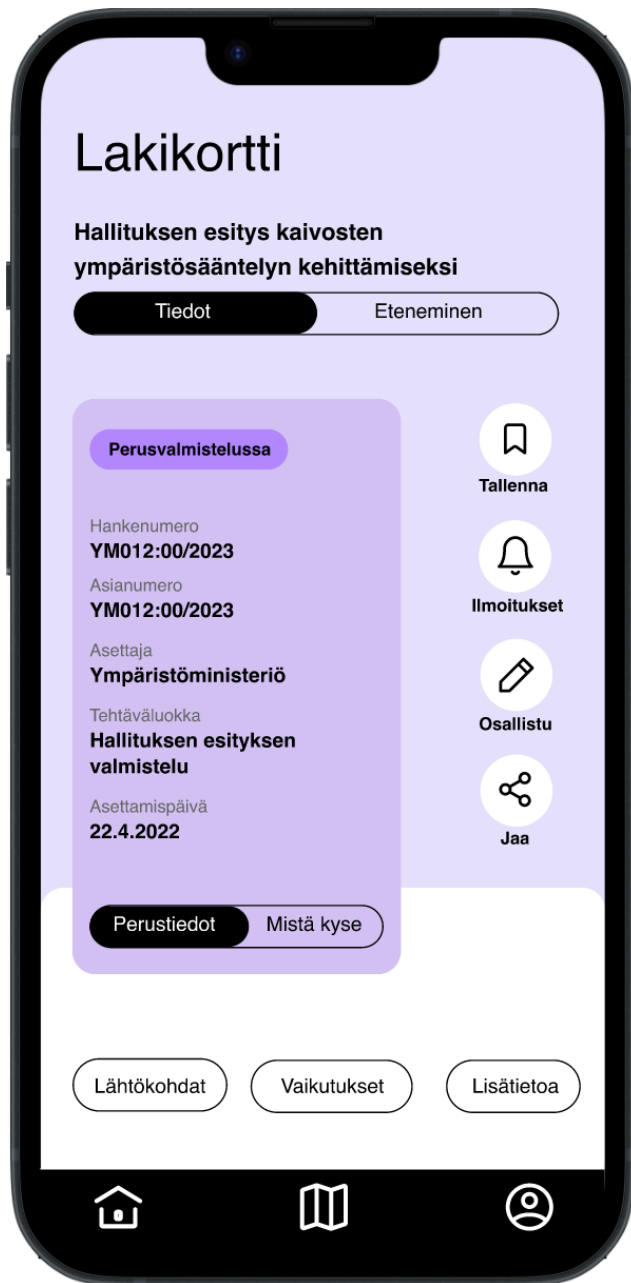
Seuraa

- Seuraa-osion päänäkymä kuvaa lainsäädäntöprosessin vaiheita, ja näyttää kussakin vaiheessa olevien lainsäädäntöhankkeiden määrän.
- Käyttäjä saa nopeasti käsityksen lainsäädäntöprosessin rakenteesta.
- Vaiheet ovat ikään kuin pysäkkejä lakiesityksen matkalla.
- Kukin pysäkki toimii linkkinä ko. vaiheen tarkempaan sisältöön.
- Näkymässä korostetaan visuaalisesti vaiheita, joissa kansalaisen on mahdollista vaikuttaa lainsäädäntöhankkeeseen.

Pysäkki eli käsittelyvaihe

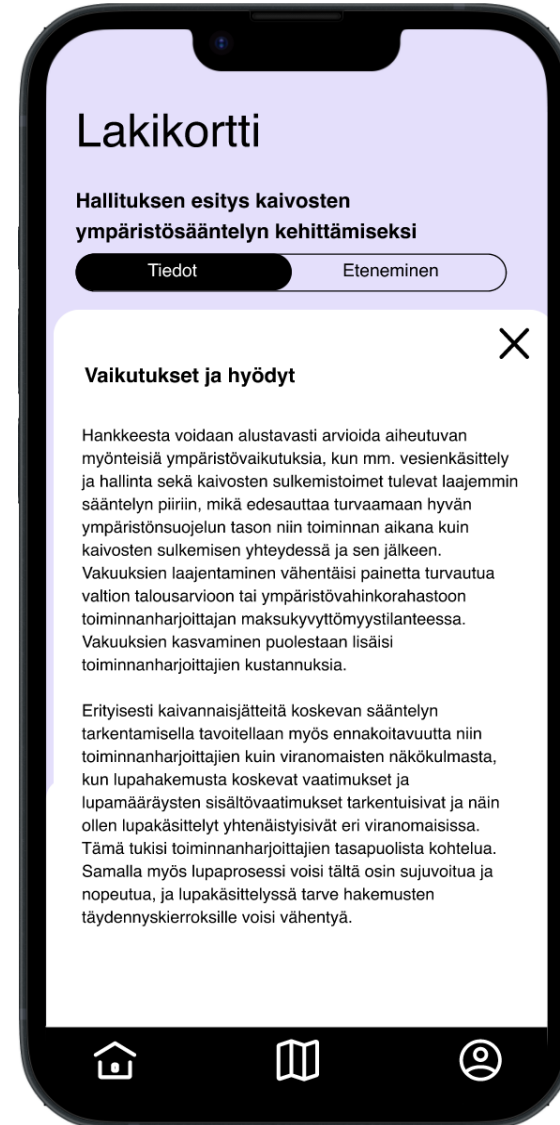
- Käsittelyvaiheessa olevat lakiesitykset jaotellaan aihealueen mukaan, jotta kansalainen voisi helposti löytää häntä kiinnostaviin aiheisiin liittyvät lakiesitykset.
- Aihealueen nimi toimii linkkinä aktiivisiin lakiesityksiin.

Lakikortti 1/2

- Lakikortilla esitellään lakiesityksen tiedot kattavasti.
- Lainsäädäntöhankkeen perustietojen lisäksi näytetään mahdollisen liittyvän hankkeen tiedot, käsittelypäivämääriä ja lisätietoja, kuten kuvaus muutoksen vaikutuksista tai linkkaus tarkempaan dokumentaatioon valmistelevan tahon verkkopalvelussa.
- Käyttäjä voi myös tutustua lainsäädäntöhankkeen etenemiseen ja suunniteltuihin käsittelyajankohtiin.
- Käyttäjä voi myös tallentaa lainsäädäntöhankkeen omiin suosikkeihinsa, tilata sen tapahtumista ilmoituksia tai jakaa esitystä eteenpäin.
- Mikäli valmisteluun on mahdollista osallistua, näytetään tässä linkki osallistumisvaihtoehtoihin.

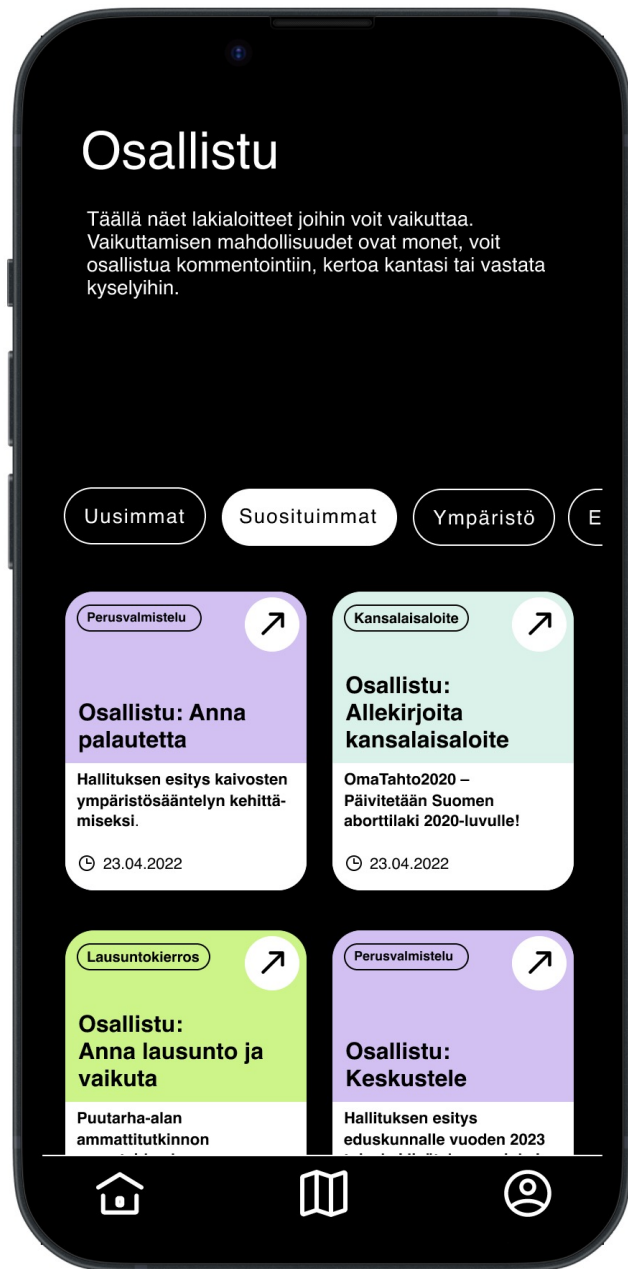
Lakikortti 2/2

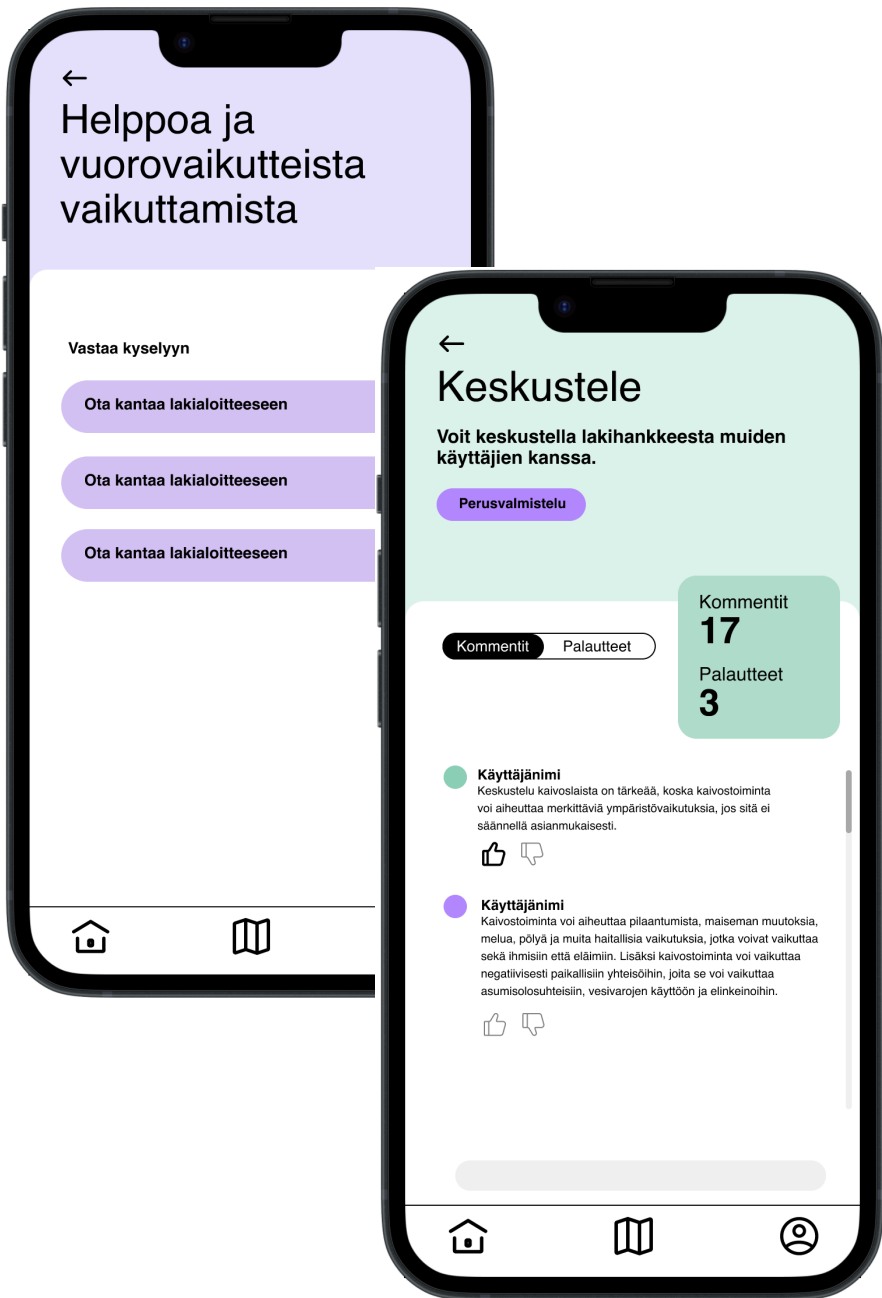
Käsittelyvaiheen teemanäkymä

- Kun käyttäjä on valinnut jonkin käsittelyvaiheessa olevista aihealueista, hänelle näytetään valinnan mukaiset lakiesitykset.
- Lainsäädäntöhankkeista näytetään perustiedot: nimi, tunnus ja lyhyt kuvaus. Käyttäjä voi tallentaa esityksen suosikiksi tai osallistua valmisteluun, mikäli osallistumismahdollisuuksia on olemassa, esim. avoimen kyselyn muodossa.
- Lainsäädäntöhankkeen nimeä klikkaamalla käyttäjä voi siirtyä lakiesityksen tarkempiin tietoihin "lakikortille".

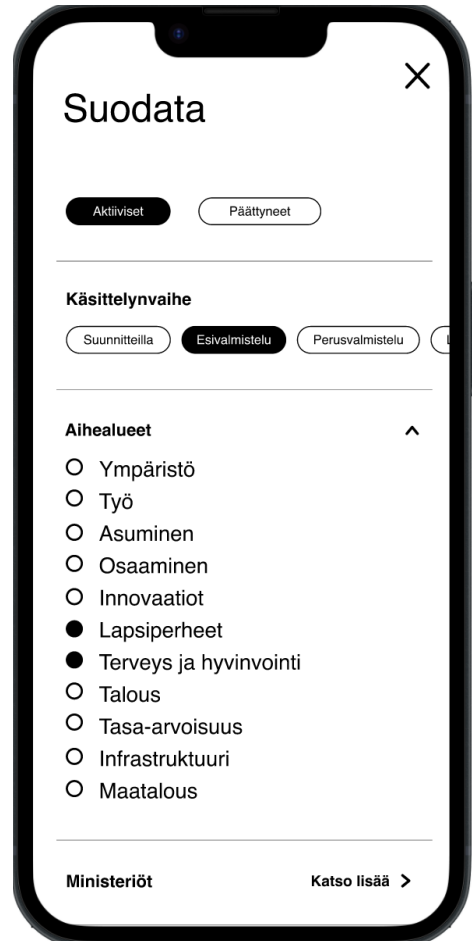
Osallistu

- Osallistu-osioon kootaan kaikki avoinna olevat osallistumisen mahdollisuudet, kuten linkit avoimiin kyselyihin, keskusteluihin tai aloitteiden kehittämiseen.
- Käyttäjä voi suodattaa näkymää aihealueiden mukaan.

Osallistu

- Osallistumismahdollisuudet voivat olla lainsäädäntöhankkeisiin liittyviä verkkokyselyitä, esitykseen liittyvää keskustelua tai vaikkapa mielipidemittauksia.
- Keskusteluosion käyttäminen vaatii vahvaa tunnistautumista ja nimimerkin valintaa.
- Kansalaiset voivat lähettää kommentteja ja peukuttaa toisten kommentteja.
- Konseptissa ehdotetaan myös keskustelun moderointia esim. tekoälyn avulla.
- Hallinnon edustaja voi vastata tulleisiin kommentteihin kokoavilla palautteilla.

Etsi

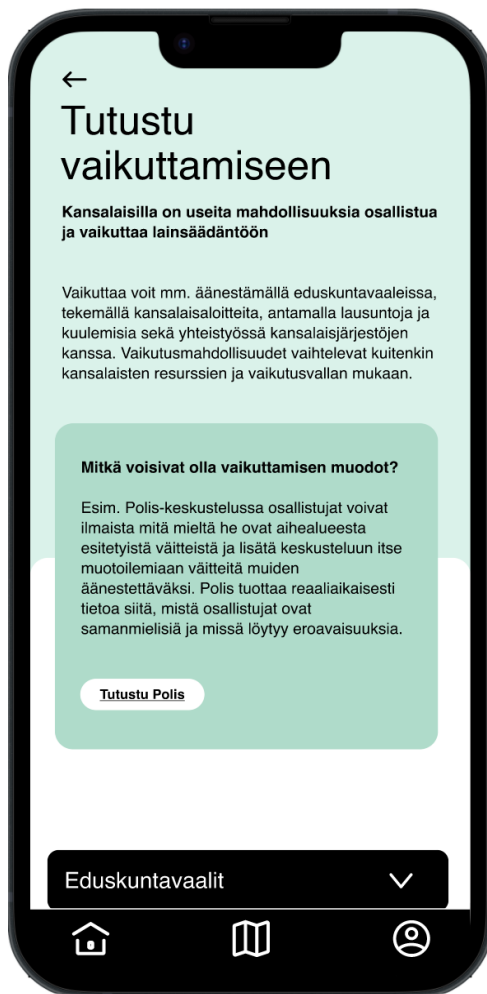
- Etsi-osiossa käyttäjä voi hakea lainsäädäntöhankkeita.
- Hakutuloksia voi suodattaa mm. aihealueen, valmisteleman ministeriön tai arvioidun käsittelyajankohdan perusteella.

Tutustu

- Tutustu-osio tarjoaa perustietoa lainsäädäntöprosessista ja auttaa myös taustoittamaan esityksiä.
- Käyttäjälle kerrotaan helppotajuisesti lainsäädäntöprosessin vaiheista ja niihin osallistuvista tahoista.
- Osio voi sisältää myös videoita, animaatioita ja muuta audiovisuaalista sisältöä.
- Kansalaiselle tarjotaan myös tukea oman kantansa muodostamiseen, ja kerrotaan erilaisista vaikuttamisen mahdollisuuksista.

Tutustu 2/2

Suosituksia jatkoon

Suosituksia lainvalmistelijoille

- Lainsäädäntöhankkeille annetaan prosessitunnus, joka nivoo tietoa yhteen prosessin eri vaiheista, ja eri palveluissa.
- Prosessitunnuksen lisäksi lainsäädäntöhankkeelle määritellään jo esivalmisteluvaiheessa ytimekäs ja tunnistettava lyhenne tai kutsumanimi.
 - Esim. “Hallituksen esitys laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain muuttamisesta (lisääntyvän tuulivoiman integrointi sähköverkkoihin)”:
Sähkömarkkinalain uudistus.
- Lakien valmistelijat hyödyntävät osallistumisen uusia keinoja ja kommunikoiivat lainsäädäntöhankkeen tiedoissa myös miten ovat käyttäjiltä saatua tietoa hyödyntäneet.

Suosituksia toteutuksen organisointiin

- Palvelulle tulisi olla toteuttaja, joka vastaa palvelun kehittämisestä ja toteutuksesta.
 - Esimerkiksi Demokratia.fi:n kehittäminen palvelun kotina.
- Ekosysteeminen lähestyminen: palvelu kokoaa usean eri toimielimen ja tahon tuotokset yhteen, ja edellyttää näiden välistä yhteistyötä.
- Tavoitteeksi saattaa kaikki prosessiin liittyvä data koneluetettavaan muotoon.
 - Nykyisin esim. lainsäädäntösuunnitelma julkaistaan pdf-tiedostona, voidaanko se jatkossa julkaista rajapinnan kautta eli avoimena datana?
- Lainsäädäntöprosessin eri vaiheissa syntyvän datan laadun parantaminen.
 - Tietolähteiden kartoitus: arvio saatavilla olevan datan laadusta ja siitä, miten olemassa olevia lähteitä hyödynnetään.
 - Datan laadun varmistaminen ns. kirjaamiskulttuuria kehittämällä ja sopivien mittarien asettamisella.
- Kehitetään ”mobiili edellä”, eli eri päätelaitteille skaalautuvana verkkosivustona.

Suosituksia palvelun käytön mittaamiseen

- Palvelua tulee mitata käyttäjälähtöisesti.
- Jokaisen toimijan sitoutuneisuus palveluun on varmistettava mittaamalla.
- Ideoita mittareiksi:
 - Kävijöiden ikäjakauman kehittyminen.
 - Maahanmuuttajataustaisten kävijäosuuden kehittyminen.
 - Hyödynnettävien tietojen ajantasaisuuden mittaaminen (päivitystiheys).
- Käyttäjäkokemuksen seuraaminen, esim. satunnaiskyselyillä palvelussa lakikorttien sisällön ymmärrettävyydestä.

Suosituksia sisällön tuottamiseen

- Selkokielliset sisällöt, audiovisuaaliset sisällöt, hankekielen kansantajuistaminen kaikille saavutettavaan muotoon.
- Viestintä tukemaan virkahenkilöitä toimitetussa sisällössä.
- Palvelun promootioon panostaminen muissa kanavissa.

Palvelun suunnittelussa huomioitavaa 1/2

- Pyri läpinäkyvyyteen: tarjoa pääsy kaikkeen olemassa olevaan tietoon palvelun kautta, ole rehellinen asioiden tilasta.
- Tarjoa tieto koneluettavassa muodossa avoimen rajapinnan kautta.
- Viesti ymmärrettävästi ja ytimekkäästi.
 - Ilmaise selkeästi ja vältä monitulkintaisuutta.
 - Otsikoi ja huomioi sisällön semanttisuus.
 - Huomioi sisällön saavutettavuus erilaisille kohderyhmille.
 - Arvioidessasi sisältöjä ja käytettävyyttä, huolehdi testihenkilöiden diversiteetistä.
- Aktivoi osallistumaan matalalla kynnyksellä ja hauskasti.
 - Tarjoa erilaisia mahdollisuuksia osallistua ja kertoa mielipiteensä, esim. kyselyt ilman tunnistautumista.
 - Kerro, miksi osallistuminen on tärkeää - mihin osallistumisella on vaikutusta tai miksi on tärkeää seurata.
 - Kerro, missä tietoa tai käyttäjän palautetta hyödynnettiin ja miten se vaikutti.
- Anna mahdollisuus vaihtaa ajatuksia eri tavalla ajattelevien kanssa.
 - Auta mielipiteen muodostamisessa ja sen ilmaisemisessa.

Palvelun suunnittelussa huomioitavaa 2/2

- Luo turvallinen tila osallistumiselle.
 - Suojaa kansalaisen tietoja ja yksityisyyttä.
 - Määrittele ja viesti selkeästi arvot, joita käyttäjien tulee noudattaa.
 - Moderoi ja valvo keskustelua.
- Mainosta ja tiedota aktiivisesti.
- Osallista lapsia ja nuoria palvelun suunnitteluun.

Palvelun ulkopuolisia kehittämiskohteita

- Palvelun hyödyntäminen perusopetuksessa
 - Aktivoisi nuoria ja vahvistaisi nuorten ymmärrystä lakien laatimisesta ja poliittisesta järjestelmästä.
 - Mahdollinen yhteistyö esim. Opetushallituksen/opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa voisi linkittää palvelun hyödyntämistä osana yhteiskuntaopin opetussuunnitelmaa.
 - Palvelu voisi mahdollisesti tukea koulujen toimintaa ohjeistuksin esim. varjovaalien järjestämiseksi.
- Nuorisoedustuksen vahvistaminen
 - Nuorisoedustajan roolin perustaminen (esim. lapsiasiainvaltuutetun rinnalle).
 - Nuorisovaltuustojen määrämittaistaminen – varmistetaan, että toiminta olisi yhtenäistä ja vakioitua kaikissa kunnissa.

Jatkokehittämisen mahdollisuuksia

- Tilastotiedon kerääminen ja jakaminen palveluun
 - Esim. kansanedustajien äänestystyshistoria, valiokunnissa kuullut asiantuntijat.
- Luodaan kansalaisen digitaalinen palvelusovellus (esim. suomi.fi), jonka osaksi Lakivahti-tyyppinen osallistumis- ja seurantapalvelun voitaisiin liittää.

@sitrafund

Lisätiedot: lea.konttinen@sitra.fi

**HYVÄÄ
HUOMIESTA,
SUOMI!**

